

ZSIDÓ ANDRÁS NORBERT

Affektív ingerek hatása a kognitív teljesítményre a kötődési stílus és a disszociativitás tükrében

Elméleti háttér

Általánosságban elmondható, hogy az érzelmeknek hatása van a különböző kognitív funkciókra, például az emlékezetre, a figyelemre, ezen belül pedig például a vizuális keresésre. Ezen funkciókon keresztül pedig az egyén életére, pl. a gyerekek iskolai teljesítményére. Ezért tartom fontosnak tisztázni azt, hogy egy egyszerű kognitív funkcióra, egy érzelem jelenlétében milyen hatása van annak, hogy milyen családi háttérrel rendelkező személyt nézünk.

Nézzük először az érzelmek mivoltát. A kutatók megegyeznek abban, hogy az érzelem alkotóelemeinek tekintik az érzelemkiváltó ingerszituációt, az idegrendszeri folyamatokat és az érzelem testi jellegzetességeit (ami többek között jelenti az érzelem kimutatását és az érzelem belső, szubjektív élményét). Én a kogníció elsődlegessége mellett foglalkozom állást, amit Schachter és Singer 1962-es kísérlete, valamint Lazarus és Alfert 1964-es kísérlete is alátámaszt¹. Abban szintén egyetértenek a kutatók, hogy az érzelmek döntő szerepet játszanak az információfeldolgozásban és segítenek a céljaink osztályozásában, annak eldöntésében, hogy aktuálisan melyik fontosabb, ahogy Herbert Simon (1967) is állította². A megállapításából burkoltan bár, de az is következik, hogy fennállhat olyan szituáció, melyben a túl erős érzelmek meggátolják egy cselekvésünket, félbeszakítják azt³. Másol szintén ezzel egybehangzó utalásokat találunk, miszerint az érzelmi állapotok néha energiát kölcsönöznek, néha viszont megzavarnak minket és tevékenységünket – függően az élmény intenzitásától, az állapot hosszától, az egyéntől. Az intenzitás tekintetében az emocionálisan semleges arousal segíti a legjobban az éberséget, ám a túl intenzív inger, mind kellemes és kellemetlen rendszerint a viselkedés vagy gondolkodás zavarához vezethet, amelyre már Donald Hebb (1975) is felhívta⁴.

¹ HÁMORI 2006

² SIMON 1967

³ CARVER – SHEIER 2001

⁴ HEBB 1975